

Реферати

МОТИВАЦИОННАЯ ГОТОВНОСТЬ СТУДЕНТОВ ПЕРВОГО КУРСА К ОБУЧЕНИЮ В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗе
Шепитько В.И., Ерошенко Г. А., Билаш С.М., Лисаченко О.Д., Вильховая Е. В., Климач Т. Н.

В статье представлены результаты психологического исследования, относительно мотивации к учебе, которое проводилось среди студентов первого курса медицинского и стоматологического факультетов ВГУЗ Украины «Украинская медицинская стоматологическая академия». Было установлено, что ведущими мотивами учебной деятельности студентов являются приобретение глубоких знаний, получение диплома, успешная учеба, сдавание экзаменов на «хорошо» и «отлично», обеспечение успешного будущего в плане профессиональной деятельности. Наименее значимыми мотивами, согласно исследованию, были следующие: быть постоянно готовым к очередному занятию, не запускать предметы учебного цикла, выполнять требования преподавателя, быть примером однокурсникам, избегать осуждения и наказания за плохую учебу.

Ключевые слова: мотивация, мотивационный комплекс личности, приобретение знаний.

Стаття надійшла 17.04.2015 р.

MOTIVATIONAL READINESS OF FRESHMEN TO STUDY AT MEDICAL HEIs
Shepitko V.I., Yeroshenko G. A., Bilash S.M., Lisachenko O.D., Vilhovaya E. V., Klimach T. N.

In the article the brought results of psychological research, in relation to motivation to the studies, that was conducted among the students of the first course medical, stomatological departments of the “Ukrainian medical stomatological academy”. It was established that leading reasons of educational activity of students are acquisitions of thorough knowledge, to become a highly skilled specialist, to get a diploma, to study successfully, to pass exams “good” and “excellent”, to provide success in the future professional activity. The least meaningful reasons, according to research, were the following: to be constantly ready to the next class, not to introduce the subjects of the curriculum, to meet the tutor’s requirements, to be an example for peers, to avoid conviction and punishments for poor studies.

Key words: motivation, motivation complex of personality, self-expression.

УДК 616.31-053.3/7 : 378.14

О. В. Шешукова

В ДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Поділля

КЛІНІЧНЕ МИСЛЕННЯ У ВИКЛАДАННІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ

В статті актуалізована важливість розвитку клінічного мислення у лікарів-стоматологів на післядипломному етапі освіти. Визначені риси, що повинні бути притаманні особистості лікаря, які формують його здатність до клінічного мислення, запропоновані деякі методи його розвинення. Сучасна система клінічної підготовки повинна бути орієнтована на засвоєння методології лікування, а не на забезпечення обсягом знань. Клінічне мислення має розвиватися в процесі навчання й удосконалюватися протягом усієї лікарської діяльності.

Ключові слова: клінічне мислення, лікар-стоматолог, діти.

Серед головних дидактичних та організаційних принципів, які використовуються при підготовці лікарів-інтернів, слід виділити принцип систематичності, послідовності та безперервного професійного розвитку, де первинна спеціалізація в інтернатурі є першим кроком лікарів у їх становленні як фахівців, фундаментом навчання через все життя [2].

Сучасна система клінічної підготовки орієнтована загалом на забезпечення студентів обсягом знань, а не на засвоєння методології лікування. Безумовно, лікар зобов'язаний мати певний рівень знань і усвідомлювати необхідність їхнього постійного поповнення, оскільки сучасні темпи оновлення інформації швидко роблять обмеженим будь-який її обсяг. Обов'язковою складовою професії лікаря-стоматолога є опанування рядом практичних навичок, спектр яких також неухильно розширюється - від рутинних маніпуляцій до складних методик діагностики й лікування, а також уміння користуватися сучасними технічними засобами. Найважливішим, однак, залишається клінічне мислення, яке, як і будь-яка навичка, має розвиватися в процесі навчання й удосконалюватися протягом усієї лікарської діяльності.

За думкою Н. А. Ардаматського (1992) існує дві складові клінічного мислення - рівень розумової діяльності та її методичне забезпечення [1]. Для розвинутого клінічного мислення характерні оптимальний його рівень і здатність лікаря обрати стиль мислення, що відповідає меті майбутніх дій. Саме в майстерному застосуванні теоретичних медичних знань у широкій різноманітності конкретних хворих вбачали провідну мету викладання клінічних дисциплін видатні клініцисти-педагоги як минулого, так і наші сучасники.

На жаль, на теперішній час першочергова необхідність розвитку в майбутніх лікарів клінічного мислення нерідко відсувається на другий план. Так, рівень мислення ототожнюється з обсягом засвоєних знань, аналіз, синтез, узагальнення, абстракція та інші методичні прийоми розумової діяльності залишаються опрацьованими недостатньо. На післядипломному рівні освіти формування та розвиток особистісних якостей узагалі виходить за рамки предмета виховання.

Відомо, що є певні показники особистості лікаря, які формують його здатність до клінічного мислення, а саме наявність у пам'яті лікаря еталонів стану органів та патологічних процесів, вміння застосовувати аналоги еталонів, практичне застосування методичних підходів та принципів системного підходу до вирішення завдань різної складності. Важливим є уміння конкретизувати й обґрунтовувати всі свої дії, розуміти єдність мети і засобів її досягнення, здатність контролювати ефективність отриманих результатів. Для формування клінічного мислення необхідні знання і практичне застосування положень діагностичного алгоритму, мобільність мислення, здатність використовувати довгострокову пам'ять. Наявність інтуїції, навички прогнозування, творчого вирішення завдань, здатність до навчання, розуміння необхідності виправляти помилки і уникати їх, повага до іншої точки зору і вміння відстояти свою, адекватність психічних реакцій на вчинки колег і зауваження старших - все це необхідне лікарю-професіоналу.

На сучасному етапі розвитку педагогічного процесу часто спроби модернізації викладання зводяться до прагнення максимального використання сучасних технічних засобів навчання й ілюстративного матеріалу, що за всіх їхніх позитивних якостей не усуває недосконалості тільки інформаційних технологій у підготовці лікаря-клініциста [3]. На жаль, за таких умов випускникам доводиться освоювати свій алгоритм лікування в процесі власної практичної діяльності, що досить дорого обходиться для здоров'я як пацієнтів так і самого лікаря.

До випускного курсу студенти-стоматологи повинні опанувати методиками дослідження стоматологічного хворого, знати етіологію, патогенез, клініку, діагностику, лікування основних нозологічних форм патології. Тому головним завданням навчання на післядипломному етапі стає відпрацювання практичних навичок і вмінь, подальший розвиток клінічного мислення, а також формування особистості лікаря-стоматолога.

Мистецтво лікування є насамперед умінням спілкуватися із хворими. Особливої цінності таке уміння набуває при роботі із дітьми. Тому тільки самостійна робота із маленькими пацієнтами й виконання всіх видів діяльності під контролем викладача і є єдиний правильний шлях становлення лікаря-клініциста дитячого стоматолога. Найефективніше навчання за допомогою різноманітних активних методів, що максимально наближають молодого лікаря до умов майбутньої роботи.

Уміння налагодити контакт із дитиною та її батьками, коротко але послідовно обстежити пацієнта, чітко сформулювати мету дослідження й лікування, обґрунтувати висновки, відстояти свою точку зору, грамотно й переконливо відповісти на запитання - найважливіші складові професіоналізму лікаря. Опанувати такими навичками та їх вдосконалювати допомагають науково-практичні конференції, виступи на семінарах із доповідями в групі, підготовка й читання лекцій для середнього медичного персоналу [4].

Значна кількість лікарів-інтернів переконані, що цих видів навчальної діяльності не має бути, аргументуючи тим, що підготовка й виступ перед аудиторією вимагають багато часу, зусиль і високого емоційного напруження. При цьому більшість із них розуміють важливість і необхідність таких заходів. Одним із заходів, що розвивають комунікативні здібності у лікарів-інтернів є санітарно-просвітницькі виступи у організованих дитячих колективах.

Протягом останнього року співробітники кафедри дитячої стоматології факультету післядипломної освіти ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» проводять профілактичні огляди дітей, які перебувають на стаціонарному лікуванні в педіатричному відділенні № 1 Полтавської дитячої обласної клінічної лікарні. Разом з лікарями-інтернами, які навчаються на кафедрі, організовували та проводили уроки здоров'я та гігієни для дітей і підлітків та їх батьків.

Головною метою дитячого стоматолога є навчання дітей і медпрацівників дитячого закладу правилам первинної стоматологічної профілактики і, зокрема, гігієнічного догляду за порожниною рота дітей для того, щоб самі працівники могли формувати у дітей відповідні здорові звички. Тому до співпраці із стоматологами запрошуються лікарі та медичний персонал відділення, психолог. Навчання дітей проводиться за допомогою форм і методів, відповідних їх віковим особливостям: заняття проходять в ігровій формі, з елементами змагання, інформація

подається у цікавій для дітей формі. Самі заняття проводять лікарі-інтерни, які попередньо розробляють сценарій, наочні приладдя, санбюлетні, пам'ятки для дітей та їх батьків та ін.

На початку уроку дітям розповідали про будову, функції та значення зубів у житті людини, пояснювали причини розвитку карієсу та його ускладнень. В ході уроку гігієни дітям демонстрували різноманітні предмети та засоби гігієни порожнини рота: зубні щітки, зубочистки, зубні нитки (флоси), зубні пасти, ополіскувачі для порожнини рота. У ігровій формі пояснювали будову зубної щітки та як нею користуватися, доглядати та зберігати.

Далі проводили навчання правильній чистці зубів на моделях. Кожен новий елемент кілька разів повторювали «в дві руки», коли дорослий кладе свою руку поверх кисті дитини. В ході спілкування діти завжди уважно слухають та беруть активну участь в бесіді. По закінченні уроку здоров'я дітям показували навчальні мультфільми за темою, після чого кожному слухачу вручали розроблену кафедрою пам'ятку із рекомендаціями щодо догляду за порожниною рота.

Такий багатоплановий підхід до вивчення клінічної дисципліни не вимагає додаткового навчального часу. Його завжди можна знайти за рахунок перегляду складової теоретичної частини практичного заняття (для цього є лекції й іспити) на користь роботи з конкретними дітьми, на прикладі яких можна обговорити вищезгадані питання.

Нині викладачі кафедри планують узяти активну участь у розробці й використанні нових методичних прийомів навчання різноманітним формам лікарської діяльності дитячого стоматолога. Проведення клінічного розгляду, підготовка ділової гри, складання клінічного завдання, здійснення контролю за інтернами та курсантами під час самостійної роботи та інші види активного навчання - це все розширює світогляд та формує клінічне мислення. Модернізація викладання клінічних дисциплін має базуватися в першу чергу на вдосконаленні традиційних і розробці нових організаційних форм практичної роботи інтернів безпосередньо із дітьми. Тільки самостійна робота із хворими, виконання різноманітних завдань і розв'язування поставлених викладачем задач, максимально наближених до реальної лікарської практики, - провідний шлях підготовки лікаря-клініциста, зокрема й до роботи в дитячих колективах.

Висновок

Різні види навчальної діяльності, зокрема й ті, що безпосередньо не належать, на перший погляд, до клінічної роботи, є необхідним елементом навчання, оскільки дозволяють формувати й удосконалювати розумову діяльність, клінічне мислення.

Список літератури

1. Ardamatskiy H. A. Vrachevanie i ego metodologiya / H. A. Ardamatskiy // Saratov: Izd-vo Sarat. med un-ta, - 1996. – 94 s.
2. Kudrina V. G. Informatsionno.kommunikatsionnyie tehnologii v razvitii nepreryivnogo meditsinskogo obrazovaniya / V. G. Kudrina // Vrach i nformatsionnyie tehnologii. – 2008. – No5. – S. 72.74
3. Parahonskiy A. P. Modernizatsiya meditsinskogo obrazovaniya na osnove informatsionnyih i kommunikatsionnyih tehnologii / A. P. Parahonskiy, E. A. Venglinskaya, O. S. Medyuha // Vrach i informatsionnyie tehnologii. – 2008. – No3. – S. 64.67.
4. Sheshukova O. V. Mistse seminar'nogo zanyattya v sistemi pisyadiplomnoyi osviti likariv-stomatologiv / O. V. Sheshukova // Svit meditsini ta biologiyi – 2015.– No.1(48). – S. 204–206.

Реферати

КЛИНИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ В ПРЕПОДАВАНИИ ДЕТСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ НА ПОСЛЯДИПЛОМНОМ ЭТАПЕ ОБРАЗОВАНИЯ Шешукова О. В.

В статье актуализирована важность развития клинического мышления у врачей-стоматологов на последипломном этапе образования. Определены черты, которые должны быть присущи личности врача, формирующие его способность к клиническому мышлению, предложены некоторые методы его развития. Современная система клинической подготовки должна быть ориентирована на усвоение методологии лечения, а не на обеспечение объемом знаний. Клиническое мышление должно развиваться в процессе учебы и совершенствоваться в течение всей врачебной деятельности.

Ключевые слова: клиническое мышление, врач-стоматолог, дети.

CLINICAL THINKING IN TEACHING OF PEDODONTIA ON THE POSTGRADUATE STAGE OF EDUCATION Sheshukova O. V.

The importance of development of clinical thinking in dentists at a postdegree stage of education is highlighted in the article. Features which have to be inherent in the identity of the doctor, forming his ability to clinical thinking are defined, some methods of its development are offered. The current system of clinical training has to be focused on assimilation of methodology of treatment, but not on ensuring volume of knowledge. The clinical thinking has to be developed in the course of study and be improved during the life-time professional medical activity.

Key words: clinical thinking, dentist, children.

Стаття надійшла 17.04.2015 р.